

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 39 ANUL XXI.

Sabiu, in 1325 Maiu 1873.

Telegrafulu ese de doue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate cãtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

tru celelalte pãrti ale Transilvaniei pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Insetatele se platescu pentru intãi'a ora cu 7 cr. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sinodulu archidieceasanu.

Siedinti'a IX din 23 Aprile.

(Urmare din nr. 37.)

Trecendu-se la desbaterea speciala se cetesce punctulu raportulu despre cercetarea scõleloru populare si normale capitale.

Abstragendu-se aceea, ca lipseser datele din ppiatele: Albei Iuliei, Bistritiei, Clusului Cohalmului, Fagãrasiului I si II, Hatiegiului, Iliiei, Palosului, Secului, Seghisiorei, Solnocului inf., Tarnãvei super. si Ungurasiului, comisiunea constatãndu frecuentarea scõleloru conf. in modulu urmatoriu: in semestru I au cercetatu din copii dela 6-12 ani, 45.6%; dela 13-15 20.5%; in semes. II dela 6-12 30.3%; dela 13-15 ani 13.09% propune, cã ven. Consistoriu se deoblige pre inspectorii districtuali a scõleloru nãstre conf. cã se nu intrelase tramiterea rapõrteloru despre starea scõleloru si se slãruiesca prin preoti si invetiatori cã copii deobligati se frecventeze scõl'a punctualu. Bani de pedepsa dela parintii neglijenti sa se administreze cã avere scolara de comitetulu parochialu. Spre a inlesni rapõrtele, ce voru avã sa le faca inspectorii scolari, sa se tipãresca tabele cu tãte rubricile necesari pentru date.

In discussiunea acestei propuneri, dlu Popescu face amendamentulu: Inspectorii se fia datori a tramite ven Consistoriu datele scolare despre fia-care anu scol. pãna la inceputulu celui viitoriu.

Trifu propune, cã senatulu scol. archid. sa cãra dela inspectoratele reg. scol. conspectele acestor'a acurate dela oficiile politice si inspectorii districtuali luãndu si aceste date intr'ajutoriu sa-si faca rapõrtele cãtra sinodulu archid.

Mihaltianu face amendamentulu, cã sa se tipãresca pentru a usurã culegerea dateloru scolare 3 forme de protocoale, a) pentru toti copiii apti de scõla dela 6-12 si 15 ani; b) prot. de inscriere, c) prot. de clasificatiune.

Propunerea lui Trifu cade, iera propunerea comisiunei cu adausele dlui Popescu se primesce.

Macelariu aduce la cunoscintia, ca Consistoriulu a intentionatu tipãrirea tabeleloru pentru date, dara din pedecile ivite nu si-a pututu realiza intentiunile.

Propunerea lui Fodorãnu, cã sinodulu sa in-sarcineze pre ven. Consist., a mediloii dela ministeriulu de culte, cã lefele invetiatoriloru populari sa se platãsca din cassele comunali, se transpune comisiunei scolare.

Referintele arãta, ca in punctulu alu 2-lea din raportu lipsesce nru incaperiloru scõleloru si nu se spune, cã in cãte scõle invãtia copii la unu locu cu copilele si in cãte despãrtitii, propune a se face acẽst'a pre viitoriu.

Se primesce.

Se iã spre sciintia punctulu alu 3-lea despre scõlele medii, si amintirea referintelui, ca va raportã separatu despre punctulu 4.

Cu privire la punct. 5 comisiunea propune, cã Consistoriulu archid. cã senatu scolaru sa se inviedie a elaborã unu regulamentu provisoriu pentru esaminarea profesoriloru de teologia si pedagogia, si sa-lu astãrna in sesiunea proxima spre aprobare.

Se primesce.

La punctulu 6 privitoriu la instructiunea adultiloru comisiunea aru fi doritu, cã sa cunõsca dupa nume pre barbati ce s'au ocupatu cu instructiunea adultiloru si se scie cum s'au remuneratu; se ia spre sciintia.

La pctu 7 cu privire la sum'a de 1000 fl. in partita intre invetiatorii bine meritati si seraci, comisiunea propune, cã sa se faca doue categorii de ajutãre amesuratu trebuinteloru.

Se primesce.

Pop'a propune, cã deãrece Consistoriulu a impartitu intre invetiatori 2000 fl. sa se exprime din

partea sinodului parerea de reu protocolarminte, pentru ca n'a urmatu otarirea sinodale. Propunatoriulu la provocarea dlui Dr. Puscariu 'si radima propunerea pre pctulu 33 din prot. sinodului din 1873. (Reportulu aici nu e exactu. R.)

Presidiulu deslusiesce lucrulu, ca Consistoriulu arch. punendu-se pre bas'a § lui citatu sa convinsu, ca numai de 1000 fl. pãte dispune si 'si esprima parerea de reu, ca dep. Pop'a atribue fãra motivu consistoriulu tendinã ce nu le-a avutu. —

Macelariu iustifica procederea consistoriulu din cauza, ca inspectorii au intãrdiatu cu recomandãrile cerute. —

La propunerea dlui Branisco se trece preste propunerea dlui Puscariu, cã sa se dea reproba dep. Pop'a pentru espresiunea neintemeiatã, si preste a dep. Gaetanu, cã sa se trãca la ordinea dilei fãra a se amintã protocolarminte despre aceste — la ordinea dilei. —

Referintele continuãndu raportãza cu privire la pctu 8, ca nru scõleloru admonate de regimu a crescutu in anulu trecutulu la 41.

Consistoriulu a staruitu prin inspectorii districtuali a impedecã reulu, inse fãra succesu; de aceea a recunoscutu necesitatea imperiosa de a renduã o visitatiune amesuratu insarcinãrei din partea sinodului din anulu trecutulu nru prot. 49 celu putienu fatia de scõlele cele mai greu amenintiate; deãrece inse referintele scolariu nu a pututu absentã din Sabiu pre multu tempu, si acẽsta dispusetiune nu sa potutu implinã. —

Comisiunea considerãndu necesitatea acestei visitatiuni si acea, ca salariulu de 1200 fl. e nesuficiente, pentru cã referintele se pãta face si referãda si visitatiuni propune, cã cu privire la starea nãstra finantiara sa se puna 600 fl. la dispusetiunea Consistoriulu scol. pentru remunerarea referinteloru si pentru efectuarea visitatiuniloru prin comissari consistoriali dintre assessori cons. seu din alti barbati apti; se votãza sum'a de 600 fl. —

La propunerea dep. Dr. Petco, carea se primesce, se inchide siedinti'a.

Dela diet'a Ungariei aflãmu, ca in siedinti'a din 21 Maiu a. c., fiindu in desbatere proiectulu bugetului pre anulu 1874, a spusu ministrulu, ca deficitulu e de 31 milliãne. Mai departe dice ministrulu, ca nu e acum tempulu acomodatulu de a vorbi despre modalitatea cum trebuie acoperitu acestu deficitu. Mai intãiu trebuie sa se votodie erogatele, mai intãiu trebuie sa se clarifice mai multe cestiuni, dela cari aterna aflarea unoru modalitati mai favorabile spre acoperirea deficitulu. Unu lucru pãte sa-lu spuna de acum, si adeca, ca elu socotesce ca a sositu tempulu, de a nu mai creã pentru fia-care recerintia cãte unu titlu nou de datoria. Acẽsta creare de credite speciali sub firme nõne, cari au trebuintia a se popularisã si acreditã in piãtiele de bani fia-care deosebi, mai departe depurarea cea perpetua de datorii, cu care ocaziune pentru de a esolvi 75 statulu trebuie sa dea totu-dẽun'a 100, nu pãte duce la nici unu rezultatulu bunu. — Dupa acẽst'a vorbesce ministrulu despre reform'a contributiuniloru ce are sa se faca si despre directiunea acestei reforme.

Consecuintiele crizei dela burs'a vienesa, audimu cu durere, ca au inceputu a se estinde si asupr'a comericiulu, si inca nu numai asupr'a celui din capitala imperiulu, dara si asupr'a comericiulu din provincia. Afara de emerciu au mai lovitulu crisa acẽst'a o suma de impiegati (amploiatu) si alti privati din tãte clasele sociali.

Scirile din Rom'a promitu unu evenimentulu nou in tempu scurtu. Sanatatea Papei este dupa „Cõln. Volkszig.“ mai multu in stare de a ingrigi pre

cei ce-i atinge viãl'a papei decãtu de a-i liniesi. In launtrulu Vaticanulu suntu doue afaceri cari agita spiritele. Un'a este conclavulu pentru alegerea noulu pape, si adeca, unde sa se constituã acestu conclavu, in Rom'a ori afara de Rom'a. Alt'a e pusetiunea, carea trebuie sa o statorãsca biseric'a papista, spre a dã peptu cu deciderea camerei italiene, deãca acẽst'a va est in contr'a corporatiuniloru religiose. O depesia telegrafica din Rom'a dela 21 Maiu spune, ca Vaticanulu a recercatu pre puterile reprezentate la curi'a papãle a imputeri pre reprezentantii loru, cã la casu sa mãra pap'a, sa ia Vaticanulu sub scutul loru deadreptulu. Pãna acum au respunsu reprezentantele Franciei si Brasilei in modu favorabile la atins'a recercare; instructiuni dela guvernele loru respective inca nu au.

„Prov. Corr.“ din Berlinu afla, ca imperatulu Germaniei va caletori in 15 Iuniu la Francofurtu spre a se intãlni acolo cu imper. Russiei. De aci voru plecã impreuna la Ingenehim si Darmstadt. De acolo se pãte cã in jumetatea de pre urma a lunei lui Iuniu sa calatorãsca imper. Germaniei la Vien'a, de unde in dilele prime ale lunei lui Iuliu va merge la Ems, la cura.

Din Spani'a vine scirea, ca carlistii au surprinsu sub Tristani si don Alfonso Sana h u j a , pre carea o aperau 150 voluntari. Dupa o aperare cervicãsa voluntarii s'au predatu pre lãnga conditiunea, cã sa se laso in viãtia; dupa ce se predara inse fara impusicati in grupe de cãte 6 si 8 insi.

Din Constantinopole se telegrafãza, ca Lesseps renomitu lu intreprinditoriu, carele a taiatu istmulu dela Suez si a impreunatu marea mediterana cu marea rosia, negociãza cu guvernulu rusescu pentru concessiunea unu drumu de feru dela Orenburg in Russi'a preste Asi'a centrale, pãna la Pesiaver in Indi'a. — Alta scire din Genev'a afirma, ca Russi'a in principiu s'a invito a dã concessiunea.

Stahulu Persiei a sositu in Russi'a, unde a fostu primitu cu mare pompa. — Pre diu'a de 5 Iuniu va sãsi Stahulu la Berlinu.

Caus'a sesiuniloru parochiale gr orientale din fostulu confiniu militarulu banaticu.

Inca sub imperatãs'a si regin'a de eterna memoria Mari'a Teresi'a s'a fostu prevediutu fia-care parochia greco-orientala din Banatu, organizata dupa prescriesle preinãltulu rescriptu declaratoriu iliricu, cu o sesiune intrãga de pamentu, constatãtoare in tienuturile nemilitarisate ale Banatulu de 32 jugere, iera in cele militare din 34 jugere. De-si donatiunea acẽst'a s'a facutu fãra cea mai mica restrictiune apriatu numai pentru subsistinti'a preotimie parochiale greco-orientale romãne si serbe si de-si aceste beneficii ale bisericiei greco-orientale cu ocaziunea introducerei cãrtiloru funduarie in confiniu militarulu banaticu la anulu 1803, iera in partile nemilitare ale Banatulu la anulu 1857, au fostu petrecute cã proprietate eschisiva a fondulu parochialu greco-orientalu din respectiv'a comuna; totusi proprietatea bisericiei nãstre asupr'a acestoru sesiuni a fostu adese-ori atacata in pãrtile nemilitare in casuri de treceri de groco-catolici, mai arareori inse si de privati, iera in pãrtile militare acem cu ocaziunea desfiintãrei confiniulu militarulu s'a fostu impunatu si pusu cu totul sub intrebare proprietatea acestoru sesiuni.

Inãltulu Ministeriu comunu de resbela imperi-alu si regescu din Vien'a, cu deãretele lui din 3. Iuniu si 7 Iuliu 1871 desp. 10 nru. 1732 si 3627 in caus'a sesiuniloru desu amintite a fostu intimatu

anume prefecturii militare cesaro-regesci din Timişoara, ca preoţilor greco-orientali pre viitoriu nu le compete delatările sesiunii, deorece după dispoziţiunile §§ 1. 3 şi 7 punctulu 5 §. 23. p. 8 ale statutului organicu alu bisericei gr. or. române pentru Ungaria şi Transilvania susţinerea preoţilor români gr. or. şi fixarea dotaţiunii lor s'a impus comunităţilor bisericesci, şi fiindu ca dela intrarea în activitate a acestui statut organicu erariulu nu aru fi îndatoratu a mai contribui la susţinerea preotiei bisericei greco-orientale române, asiá dara toate sesiunile parohiale date de erariu preotiei spre subsistenţa ei, au sa se dea înapoi erariulu.

De ore ce prin aceste ordinaţiuni s'a fostu pus sub întrebare proprietatea de preste 150 sesiuni parohiale şi prin urmare s'au fostu periclitatu în competenţa lor legiuita totu atâta preoţi gr. or. români, Pre Sântia Sea Domnulu Episcopu alu Caransebesulu şi Consistoriulu diecesanu si-au ţinutu de sânta datorinţa a întreprinde mesurile corespunzătoare la mai înaltele şi pre-înaltele locuri pentru revocarea şi delaturarea desu amintitelor deciziuni ministerale unilaterale şi conturbătoare de unu posesu secularu alu bisericei noastre.

Dupa mai multe staruinte la Ministeriulu ung. reg. de cultu şi la celu de finanţe, de alu caruia resortu aparţinea rezolvirea finala, în fine se comunică din partea Înaltului Ministeriu ungorescu regescu de finanţe Pre Sântiei Sea Domnulu Episcopu diecesanu alu Caransebesulu în cauză a prementionatelor sesiuni urmatoriulu rescriptu :

Ministeriulu ung. reg. de finanţe, nr. 16.805. Ilustrissime domnule Episcopé !

Maiestatea Sea cesara şi regésca apostolica cu rezoluţiunea sea preînalta dte 19 Martiu a. c. din gratia a binevoitu a permite, că sesiunile erariale din confiniulu militaru banaticu, cari pre tempulu despărţirii suntu în posesiunea faptica a preoţilor români de ritulu gr. or. din confiniulu militaru, sa se lase şi mai departe în posesiunea totu acoloru preoţi, şi că respectiviloru preoţi şi de aci înainte sa se dea o desdaunare de bani de 3 fl. 15 xr. după fia-care jugeru, ce aru lipsi din aceste sesiuni, înse că preoţii denuminzi în staţiuni preotiesci, ce se voru crea de nou, sa nu faca pretensiune de a fi prevediuti cu asemenea sesiuni.

Despre care preînalta fapta de gratia, în urmă reprezentăţiunii Ilustr. Tale dte 6 Martiu, nr. 36 din anulu trecut, amu onóre a te încunoscintă pre Ilustr. Ta cu acea observare, ca totu-deun'a amu dispusu şi în privinţa aceea, că aretandu-se în forma autentică pretensiunile de desdaunare de 3 fl. 15 xr. după fia-care jugeru a numitloru preoţi, pre bas'a acestoru conspecte, sa se pōta face pasii

FOISIORA.

Prelegere publica,

Despre pauperismu causele şi delaturarea lui, cu privinţa la referinţele transilvane.

(Fine.)

Dupa ce und'a prima s'a fostu reslatitu asupra Germaniei întregi n'a trecut multu şi a urmatu unu refluxu, şi astadi industria germăna ţiene concurenţa cu ori ce industria din lume. Dara sa mai luămu şi altu exemplu. Regatulu celu micu alu Belgii, carele după milurile patrute mai ca e mai micu decâtu jumătatea ariei transilvane, căoi este numai de 534 miluri □, după luptele din lun'a lui Novembre 1830 se desparte de Olanda, în Ianuaru 1831 se alege unu principe din cas'a Sassen-Coburgu sub nume de Leopoldu I de rege şi în 4 Ianuaru se proclama Belgiu de statu neataratoriu, bá primesce şi o parte a dotei de statu dela Olanda a suprasî. Si cu toate aceste, cu toate mai departe, ca atâtu în privinţa climatica câtu şi în privinţa fertilităţii pământului este mai putienu de câtu mediocru susţiene 4.984.450 locuitori, impartiti în 91, di noue-dieci şi un'a de cetăţi şi în 2445 comune rurale. Acestu statutiu este strimboratu între rivalulu statu alu Olandei, între colosulu francesu şi germanu pre contienutu şi între colosulu britanicu din colo de canalu. Dara i pēsa acestui statutiu ce-va de aceste ? 'lu cuplesiescu ele ? De vedu nu. Din vr'o câte-va date statistice se pōte vedu numai decâtu ce putere de viaţa desvōlta Belgiu. Din productele sele de feru, sticla, arme, masine, humberarii, tiesetori de inu, cânepa şi urdici şi alte, face unu esportu anualu cam

ulteriori în privinţa licidării amintitelor sume. Primesce Ilustrissime, spressionea sincera a deosebitei mele stime.

Buda-Pest'a, în 5 Maiu 1873.

Din incredinţarea ministriulu m. reg. de finanţe.

B u d ' a , m . p .

Credemu, ca acestu preînaltu actu va mângaiá deocamdata pre preotimea noastră ortodocsa romăna din fostulu confiniu militaru, care se vediu se atacata în singur'a-i dotaţiune secură şi regulată ce o mai are astadi dens'a.

Proselitismu.

(Urmare din nr. 36.)

Éca toate ce suntu pre capulu meu : Seracu scii ca amu fostu totu-deun'a şi totu cu datorie traiescu aci, neavendu nici dela parinti nimic'a nici dela comuna ; scii ca de moiere m'amu scapatu ; scii ca amu ramasu cu trei prunci mici în grig'ia mea ; scii din audite apoi ca din acest'a 'mi muri după morbu de 4 luni scump'a copila în etate de 7 ani ceea ce erá mângaierea mea mai mare, iera acum'a nereparabil'a mea dorere ; iera ceea ce nu scii pote inca, şi ceea ce pōte nu credi precum n'amu potutu nici eu se credu pâna acum şi nici altii, este ca, consistoriulu meu din Blasiu mai puse unu popa şi diumatate preste mine aci ! Tu camu scii frecările noastre de aci precum şi pre individii cari conduc aceste frecări şi prin urmare nu le mai enumeru dela începutu, me marginescu dara la următoarele : Dupa ce ajunse abiá prin multe schimbări şi frecări a se face şi Spornicu popa gr. or. şi neprimindolu majoritatea poporulu s'a dusu în Blasiu fără scirea mea şi a poporeniloru mei şi s'a facutu iera unitu căci elu simplu cum este pre lângă aceea ca întorce cu elu şi 40 familie, facu şi promisiuni mari pre acolo în favorulu unirei şi asiá lu primira ; amu protestatu câtu amu auditu şi eu şi poporeniulu mei o parte, căoi o parte-su deresi de Spornicu amu scrisu la Blasiu, amu fostu eu în persōna şi poporeniulu mei, înse fără folosu de-si cugetamu mai înainte ca pre basea portăriloru şi zelulu meu desvōltatu la ori ce ocaziuni chiaru toti poporeniulu mei se me acudie cu ceva şi inca superiorii mei nu me voru lasá de ocară, şi iera ca lucrulu sta din contra, căci nimenea pâna aci nu me acusá cu nimic'a, nici cei ce m'au visitatu n'au aflatu nimic'a şi totusi de ai aci ce mi-a facutu N, N, cându amu fostu în Blasiu, nu potu înse se ti-le spunu toate acum, destulu ca pre Spornicu 'lu instală preste voi'a noastră şi pre mine, căci n'amu voit sa me impacu cu elu me suspendă dela oficiu, iera poporeniulu mei nevoindu ai dá chei'a lui Spornicu şi alu lasá se între în biserica dominec'a a trei'a din postu,

venira 3 gendarmi în puterea unei scrisori á vicariulu Micu cátra oficiolatu scaunale şi la 30 insi i duse în arestu, uitându-se orasiulu întregu la acestu scandalu, erau sa me duca şi pre mine, cu ei, înse scapaie de abiá, parendumi după aceea reu, căci n'amu urmatu S. Ioanu gura de auru „unde e turm'a acolo se mérga şi pastorulu“ ; în astfelu de cugete totu me dusei şi eu cá sei mângaiu bateru cá Onisiforu din Ioniu pre S. Paulu în carcer'a mameritina din Rom'a, înse temnicerulu nu me lasá ; vediui, ca erau într'o casa întunecōsa tientiuta cu scândure la feresti şi acolo cá şi martirii ce patemiau pentru dreptate şi adeveru, cântau şi rideau, iera gendarmii dusera unu lacatariu ce descuia biserica lui Spornicu şi apoi tientiú liturgia încungiuratu de gendarmi. Sudalme, injuratore şi batalie apoi întote pârtille ; amu avere dela mosiulu meu în biserica de 4—500 fl. v. a. carea fiindu eu preotu aci are se remăna acolo, şi acum'a astadi în totu postulu mare eu siedu în casa şi Spornicu cu socrus'o în biserica, pentru ca nota bine, socru-seu Popovicu de-si din preotu gr. cat. s'a facutu preotu gr. or. totusi acum suspendatu din partea consist. din Sabiu, pentru ca a lucratu în favorea gineres'o, cá se tréca ómenii cu elu, asiá acum se ţiene şi elu de gineres'o de-si elu trecere formale n'a mai facutu,*) asiá dara merge la slusibe, maslu, imormentări unii cu alti, spovedesce pre greco-cat., iera în altariu totu invétia pre Spornicu ca cum se faca fiindu ca acest'a nu scie nimic'a. — Ómenii mei o parte mare mergu la gr. or. la biserica,**) şi duc copii la botediulu acolo etc. etc. Toate cá toate amice, dara din Blasiu, căoi m'amu contrariatu miau trasu şi 20 fl. din subsidiulu anualu de pâna acum'a, pōte i s'au datu lui Spornicu de drumu cându fu acolo, apoi din sum'a cea-lalta 40 fl. mi s'a opritu pâna voru vedé ca m'amu impecatu cu Spornicu, iera acum în acestu postu pre cându erau veniturile mai bunisiore mi le ducé Spornicu cu socrus'o Popovicu din gur'a copiiloru mei pentru cari numai amu altu de câtu vr'o 3 galete bucate şi 3 corfe fasole şi altu ce-va chiaru nimic'a vinu S. pasci şi n'amu nici eu nici copii o haina nouă, adi îi tientiú incuiati cá se nu iera afara în orasiu cu rupturile vechi ; de presente ne saturămu cu cucurudiu fertu, căci prescurile le ducé Spornicu cu socrus'o ; din a doua dumineca din postu n'amu mai capetatu nici unu cruceriu fără 2 pitule dela

*) Dora se va rusiná a trecé iera ; noi înse acceptamu dela Ven. Consist. din Sabiu cá se lu-semneze pre acestu preotu ore cum, cá asiá se nu mai conturbe ordinea buna între crestini.

**) Si amu auditu ca dta la cea romano-catolica ; Scimu altu cum ca si dta esti otira de papistasiu mare si chiaru pentru aceea ne si miramu ca esti astfelu gonitu de parintii dtale din Blasiu, si nu remuneratu inca ! j.

de 6—700 milioane de franci. Pentru cá sa se pōta aceste, firesce, populatiunea este impartita în proportiuni amu puté dice aritmetice, la agricultura, la industria comerciulu, la arte frumōse şi la sciintie. Mai departe ne aréta şi alte impregiurări, cum suntu drumurile de feru, drumurile de tiéra, canalurile, post'a şi telegrafulu, ce vitalitate este acolo. Asiá d. e la an. 1866 lungimea drumurilor de feru erá 2.285 chilometri (308 mil.) dintre cari 755 chil. întretienuti de statu şi 1530 de chil. de privati ; la 1871 erá de 427 mil geografice. Transportulu pre drumurile aceste a fostu în a. 1865 numai pre liniile statulu 10,677,963 pasageri şi 14—15 milioane mági de marfa. În proportiunile aceste suntu si ocelele şi canalurile. Post'a a espedatu în 1864 30,411,004 epistole, 25,837,312 esemplarie de diurnale şi 10,965,989 scripte diverse. Telegrafulu avea în 1866 307 birouri etc. etc. Flot'a comerciale are o suma de vase dela 500—1600 de tōne (o tona 2000 pd.) Toate aceste firesce ca nu se facea, poporatiunea nu poté sa creşea, starea cea buna materiale, agricultur'a, comerciulu şi industria nu poteau sa se radice deca ómenii stau cu mânilé subsuori şi asteptau cá sa li se intemple ce li se va intemplá. Belgiani s'au pusu pre lucru, au facutu scōle de totu soiulu, au infiintatu biblioteci comunale şi asiá s'au pasu în rendu cu natiunile cele mari ale Europei în impregiurări mai nefavorabile, radicendq-se, din impregiurări şi mai nefavorabili decâtu suntu astadi ale noastre. Un'a obiectiune se pōte face, ca din populatiunea acest'a totu nu s'a potutu esterminá cu totulu pauperismulu, ceea ce ne dovedescu stricurile ; la acest'a înse trebuie sa observămu, ea seraci'a de totu nu se va esterminá nici odata, dara ca nu va fi unu bunu (reu) comunu alu unei tieri întregi, dupa cum este acest'a în dia'a de astadi cu putiene excepţiuni tier'a noastră întrega.

Mai vine acum o impregiurare care nu trebuie perduta din vedere şi adeca, ca drumurile de feru ce le avem dejá nu se dovedescu asiá după cum le asteptămu. Ele nu inlesnescu comunicatiunea mai tare cá în trecut şi negociulu de susu, pâna cându drumurile remănu infundate nu o sa-si faca depozite mari în tier'a noastră. Din impregiurarea acest'a, prin urmare putemu fatia cu viitorulu nostru presupune, ca vomu avé tempu inca sa ne arangiămu pentru venitoriu.

Dara aici ni se pōte face obiectiunea, ca industria noastră viitoria nu va sa aiba piatie, pentru ca, pâna cându stau drumurile noastre infundate, pre Dunăre şi pre drumurile de feru dela Verciorov'a în Romani'a voru lunecá totu feliulu de măruri spre orientu şi asiá si în casulu cându mai târdiu se voru deschide drumurile noastre de feru spre orientu putemu ramăné paralisati, pentru ca din occidentulu celu bogatu se va straplantá industria şi comerciulu în tierile învecinate, giuru impregiurulu nostru, unde comunicatiunea cu occidentulu la tōta intemplexa va fi mai viia inca înainte de a se desfundá drumurile noastre. Atunci pâna sa ne reculegemu şi noi ne vomu aflá încungiurati de tōte pârtille de piatie încarcate, cari nu voru avé lipsa de industria şi de comerciulu nostru. Prin urmare noi de aici din Trani'a sa ne luămu diu'a buna dela ori ce venitoriu bunu şi sa asteplămu în linisce musulmana sa vina ce va tramite Allah preste noi !

Activitatea populatiunei unei tieri este, cá si a individulu. Nu trebuie de exemplu cá cineva numai sa mostenesca dela parinti avere, cá sa devina bogatu, nici cá sa se duca în Americ'a, Californi'a seu în Peru, cá se desgrōpe auru şi diamanturi. Noi avem esemple destule, de ómeni, cari devinu bogati între ómenii bogati şi asiá este si cu popōrele, precum amu vediutu cu Belgiulu. Noi înse nu

nise streini, cari n'au știut ca mi-au trasu epatrăfiru din grumadi și dău presoure pre cari — in lipsa de pâne — de-si n'au fostu puse inaintea altariului totusi — le amu mâncatu că și cei'a din scriptura pânele punerei inaintea! Adă e chiaru diu'a tergului aci, inse n'amu nici unu banu; aproposu, adă amu primitu cele tramise de dôm'n'a ta, spune adenc'a mea multimăta pentru tôte, iera dăca și tu ai vr'o vechitura tramete-mi-o căci întôrsa a potutu face servitiu pentru copii, căci crucerii mei îi manăca Spornicu acum'a. —

(Va urmă)

Vien'a, in 16/5 1873.

O corespondința originală din Cernauti a lui „Wanderer“, dice despre vié't'a, activitatea și mórtea episcopului Hacmanu cam urmatórele :

Mórtea episcopului Hacmanu, de curendu denumitu de regimu de Metropolitu, inse din partea bisericeii nereconoscutu de atare, asteptata (mórtea) fără frica din partea diecesei Bucovinene și urmata surprindietoriu iute in 13 Aprilu in otelulu „Wilder Mann“ in Vien'a, a oferitu diurnalelor vienesse ocașionea a amintii prin cuvinte gloriificate despre vié't'a și activitatea, și a deplânge perderea lui. Și mai multu s'a ostenitu „Czernovitzer Ztg.“ a decoră siciulu reposatului cu eununi diurnalistice de lauri; acésta fóia i-a consacratu unu articulu de fondu, care ne presenta in trasuri tare marcate și colori gróse unu chipu, despre care fia-cine, cine cunósce pre episcopulu Hacmanu cá omu, arhieru și cetățienu, trebuie sa dica, ca in elu se afla tôte alte, numai adevéru nu.

Vis-a-vis de atari laude esagerate, cari nici din punctulu de vedere alu proverbiului: „de mortuis nihil nisi bene“ nu potu aparea rectificate, pronuncia foile independinți a tuturor limbilor preste reposatulu o condamnatiune, dupa cum o atare mai ca nu a mai lovit pre unu episcopu.

Fatia de o asiá mare divergința și contradicere in judecat'a despre arhieru nostru, nu va fi publiculu nebinevenitu de a audi despre vié't'a și activitatea repausatului, nu laude esagerate nici calumnia veninóse, ci o biografia scurta și adevérata, și si vocea diecesei și a atátoru persóne, care au fostu in positiune a cunósce pre repausatulu mai bine, decâtu unu diurnalistu spulberat din Bucovina séu unu publicistu platitu din Vien'a.

Dupa aceste urméza biografia, din care vedemu ca Eulhimiu și dupa aceea cá calugera Eogeniu Hacmanu e nascutu in Vaslăuti in Bucovina in 20 Ianuariu 1793. Dela natura indiestratu cu putiene daruri spirituali, avea de a multiamii progréssele me-

diocre ce le-a facutu in scóla poporale, și gimnaziulu din Cernauti și mai apoi in celu din Lembergu și Varsiovia, diligintiei sele și severitáției unchiului și educatoriului séu Ignatie Hacmanu. Dupa absolvirea gimnaziului veni cu alti trei colegi ai sei la Vien'a pre spesele fondului religionariu și studiá aci teologia la facultatea romano-catolica; dupa mai multe încercări nesuccese de a se casatori intrá la 1824 in tagm'a calugaréscă, și la 1835 fú denumitu prin influiat'a și ajutoriulu strainilor de episcopu alu Bucovinei preste tóta asteptarea și spre surprinderea întregii tieri.

Dăca privimu vié't'a și activitatea lui Hacmanu din punctulu de vedere alu unui invetiatoriu, unui administratoru alu bisericeii, — sentința asupr'a lui e nefavoritória in mesura mare. Cá invetiatoriu n'a fostu nici lumina lunei nici sarea pamentului; elu n'a contribuitu nici prin invetiaturi evangelice spre luminarea, nici prin o vié't'a plina de iubire spre recrearea clerului și comunei bisericesci. Din contra elu a opresu fia-ee miscare pre terenulu progresului spiritualu prin aceea ca tocmai cele mai talentate și bune poteri ale diecesei au fostu in continuu obiectulu disgratiei și persecutiunii lui.

Cá preotu iubea splendórea esterióra la ceremonii bisericesci; inse devotiune adevérata nu areta nici cându, din contra elu conturbá in aceea chiaru și pre preotii asistinti prin strigate și isbiri și ducea pria aceste mahaitiune in publicu.

In fine, cá administratoru alu diecesei ducea unu regimu biser. absolutisticu, inaintea cărui'a trebuia sa amutiéscă vocea Consistoriului.

Regimulu biser. absolutisticu, de-si necanonicu și nebisericescu, póte fi justu și binefacetoriu, dăca purtatoriulu e indiestratu cu intiepciune și insulfletitu de dreptate și iubire; in impregiurări, cându adăca clerulu și diecesanii suntu indereptu in cultura, regimulu biser. absolutisticu póte fi chiaru necesariu. Aici aceste propositiuni inse nu se loveau. Membrii Consistoriului întreceau, dupa cum e cunoscutu, spiritualminte pre episcopulu Hacmanu, de-si elu in continuu i vorbea de reu, și cumca sensulu lui de dreptate și talentulu de administratiune erau tare slabutii, documentéza cele multe mesuri întórse, prin cari bié't'a diecesa s'a transpusu intr'o positiune deplorabile. — Cunoscutu este ca cine va trebuia sa ignoredie numai simtiemintele sele de románu pentru cá sa castige gratia episcopului Hacmanu, și sa fia indiestratu cu parochie bune și demnitáti inalte.

Spatiuulu angustu alu foiei nu ne concede a descrie in detaliu vié't'a și activitatea repausatului episcopu, cumca inse cele ce amu scrisu pâna aci

Incheiámu cu cuvintele din unu tratatu micu despre acésta tema, in care se dice :

„Mijloculu contr'a pauperismului, a cărui esistintia, abstragendu dela impregiurarea, dăca a mai fostu și mai nainte asiá cev'a séu n'a fostu, nu se póte indoi nimenea, trebuie sa se nasca in acelu modu, cum s'a nascutu civilizatiunea nóstra intréga, adăca prin desvoltare libera. Libertatea industriei, libertatea comerului, delaturarea tuturor privilegiilor, inlesnirea modurilor de cástigu, lângă acésta in fine e de a se adăuge inaintarea culturei spirituali și morali a tuturor claselor.“

Adăugemu inse la acésta incheiare, numai dăcātu, ca spre punerea in lucrare a unei opere atātu de mari se cere energica activitate a întregii nóstre inteligentii preotiesci și mirenesci. Acésta inteligentia trebuie sa se foloséscă de tôte mijlócele capăitându și indemnându pre poporu cá sa-si tramita copiii la meserii și la invetiaturile și sciintiele reali. Unde se potu face institute, in cari sa cultivéza industria, sa se faca, căci acésta va fi cu atātu mai bine; aceste, voru lucrá și mai cu sporu și mai siguru contr'a saraciei din tier'a nóstra.

Ferice de aceea generatiune a inteligentiei preotiesci și mirenesci, carea va intielege și va lucrá in directiunea acésta, pentruca ea si va creá unu monumentu viu pre seculi, unu monumentu, carele va fi unu poporu întregu, unu poporu fericitu, unu poporu, a cărui inimici, fiindu ca lumea este făcuta odata cá se apretieze averea, se voru preface pre tôte punctele in amici.

Dorint'a nóstra dăca, si nisuint'a nóstra domniloru, este cá si noi sa ne putem numerá între acei ce cu putienulu lor au nisuitu sa contribuie la oper'a cea plina de osteneli, dăca și bogata de resplătire.

in trasuri generale, nu e parere individuale séu vorbe malitiose, se póte vedé evidentu din urmatoriulu pronunciamentu alu preotiei diecesane :

(Va urmă.)

T.

Muntii apuseni.

Abrudu, in 16 Maiu 1873.

Diu'a de 3/15 Maiu numita și diu'a libertáției din partea popóreloru, cari au avutu nefericirea a fi strivite de aprigulu picioru feudale, este pusa din partea acestor'a între serbatorile nationali bis; dăca cu deosebire poporulu románu carele mai multu cá ori-care au avutu de a geme și de a versá lacrimé de sänge in pamentulu celu usurpatu de faraonii moderni, și dateaza dela acésta di a emancipării sele renascerea sea din sclavia, in carea lu osendise degradatele și necuratele intentiuni puse in lucrare prin codicele verboecianu, care neconsiderându dreptate, morala și meritu pronunciara in lume famosulu verdictu „Rusticus praeter mercedem sui laboris nihil habet.“

Acésta di sánta de 3/15 Maiu, pentru carea poporulu románu in anulu 1848/9 a pusu de pretiu a rescumparării sele vié't'a aloru 40.000 martiri, — intelegint'a romána din Abrudu și atinentii o au serbatu intr'unu modu demnu de imitatn punendu celoru caduti in lupta pentru libertete unu monumentu, pre carele dintele tempului nu lu va róde și nici spad'a și ferocitatea despotului nu lu va potea sterge și care in secolu va straluci posteritáției cá unu faru luminos aretându-i met'a spre care are de a acurge cá in eternu sa fia gloriificata și demna de sacrificiu — ce l'au prestatu natiunea și dilele de grea ispita.

In diorile diminetiei deodata cu radiele aureoré prevestira sunete de treasuri locuitoriloru din Abrudu, ca s'au apropiatu diu'a cea festiva in carea totu natulu are a merge spre a aduce rogatiuni Ddieului celui atotpoternicu de multiamita, pentru binecuvéntările ce le-au reversata asupr'a representatiunii romániloru adunata pre „cámpulu libertáției“ și a dice celoru 40.000 martiri nationali intru anim'a sea : „Dormiti in pace umbre!“ voi v'ati implinitu chiamarea! iera memori'a vóstra ne este scumpa! — căci voi ajutati de providința divina cu potere tare si cu bratiu inaltu ati ruptu jugulu scaviei și adăca ne ati lasatu cleinodulu celu mai scumpu... libertatea, și totu-odata a-jurá, ca pururea vomu luptá pre terenu legalu pentru acelea-si idei sante...“

Servitiulu damnediescu s'au tienutu in ambele biserici románe, — la 9 óre conformu previei contielegeri fratiesci fiindu adunata inteligint'a in localulu casinei románe, unde fluturá stindardulu nationalu cu inscriptiunea 3/15 Maiu 1848 așteptându venirea óspetiloru dela Rosi'a și Buciumu, — și indata dupa venirea aceloru demni barbati pornira in rendulu celu mai frumosu la biserica gr. or. din locu, unde dupa saversirea cultulu divinu se tienú parastasu pentru martirii nationali, pontificându D. Protopopu I. Gallu dimpreuna cu alti doi preoti, dupa care cantându-se „descéptate románe“ și „dormiti in pace umbre“ — D. Parochu Dionisiu Adamoviciu tienú o cuvéntare fórté potrivita actului de serbare; — de aci mangaiat in consciintia, ca au satisfacutu unei datoritii pre cáta de sante pre atātu de nobile se reintornara in localulu casinei la unu banchetu, carele judecându-se valórea morala a acesteii serbári au facutu aceea ce momentositatea dilei și pia memoria aceloru repausati le-au insuflatu și dictatu a-face, au depusu cu toti omagiulu reverentiei pentru simbolisarea monumentulu cá ideile libertáției — cá eflusulu unei culturi adevérate, — in eternu sa fia centrulu tendintieloru románe. Cá sa nu fia indiscretu vinu a-constatá in onóra și spre laud'a participatoriiloru la acéstu banchetu, ca in urm'a initiativei a ungi pré vrednicu barbatu alu nostru, s'au facutu o colecta pentru fondulu academieii románe infintiaté, a cărui resultatu fú, ca dela 38 de óspeti cari au asistatu la petrecerea acésta nationala s'au adunatu pentru scopulu mentionatu o suma ce trece preste 1200 fl. di o mia d ó u e s u t e fl.*) cari in partea cea mai mare dejá s'au și depusu.**)

*) Speru ca d. Adv. I. Crisanu, carele este alesu de casieriu pentru acéstu scopu, nu va intardiá a dá publicitáției numele d. contribuenti.

**) Ce frumosu, bá folositoriu aru fi fostu pentru poporulu din muntii apuseni, dăca se cugetá cumva in momentele cele festive la o scóla normale, séu si un'a reale, séu industriale, dăca nu la ceea ce e mai putienă de lipsa, la academia. Dealtmintrea in anulu 1865 s'au mai fostu facutu o subscriere in Abrudu pentru academia in suma de mii de florini. Amu dorí sa scimú ca ce s'a alesu de acea subscripiune.

R.

avemu cuventu a ne teme ca va sa ne aflámu între bogati celu putienu nu între bogati de ceea ce va trebui máne poimáne orientului, de industria și in casurile possibile de mai susu, pentru ca in concurentia libera este unu farmecu care face minuni, acéstu farmecu este o n o r a b i l i t a t e a și p r o m p t i t u d i n e a. Și chiaru piatielle orientulu sa ne lipséscă inca totu ne remáne unu câmpu deschisu și inca fórté largu in patria nóstra. Cáci este sciutu, ca este lege naturale, ca cu cátu productivitatea omului este mai viia cu atātu se amplifica mai tare; pâna cându populatiunea unei tieri se multiamesce cu trebuintie putiene, ocupa puteri putiene și specialitátiile de lucru mai nu suntu, indata ce se immultiescu trebuintiele se immultiescu și specialitátiile productelor dăca și a le producentiloru, cari din urma apoi se ajuta unii pre altii. La aceste inse se ceru bratie de ómeni, căruru li se deschide câmpu de cástigu imprumutatu. Dăca se póte aplicá unde-va proverbiulu, ca o ména spala pre cealalta și ambo fati'a, aici este chiaru loculu, căci meseriasii se impintenescu unii pre altii, pre acésti'a i impintenesce comerulu, care le pórtă productele dela unu locu la altulu și acésti'a toti impintenescu la lucru pre productori, nutrementulu loru și a productelor loru crude : pre agricultoriu, pre pástoriu séu economu de vite, pre gradinariu, pádurariu, pre báiesiu etc. etc.

Firesce, ca pentru cá sa aiba efectu o întreprindere asiá de insemnata, de a sterpi pauperismulu, trebuie sa fia purtata cu rationamentu. Sa nu se sleiáscă activitatea producentiloru cá a celoru din zunstorile evului mediu, ci sa mérga mána in mána cu spiritulu tempului, și cu deosebire cu spiritulu de asociatiune și de cástigu siguru, de si mai putienu. A cástiga in fia care di 10 xr. e mai multu de cátu cându cástiga cineva in un'a din 10 dile 80 xr.

și totu-odată s'au constituit și un comitet central și alte filiale totu pentru acestu scopu prin comunitățile învecinate, a caror energetică lucrare sum de firmă convingere ca va fi încoronată de un succes splendid, despre ceea ce mi țienă de datorința a incunoscință la tempula seu pre p. t. publicu cetitoriu.

Acesta este monumentulu — pre carele intelingintia româna din Abrudu, Rosi'a și Buciumu l'au zidit spre etern'a memoria a libertății castigate în 3/15 Maiu 1848, prin sacrificiulu celor 40.000 martiri nazionali, și acêsta faptă a bravei năstre intelingintie carea cunoscendu-si misiunea într'unu modu atât de demnu și nobile, atestădiu pre deplinu, ca virtutile celor caduti în lupta pentru libertate, egalitate și independința natională s'au transpusu în animile năstre și ca libertatea creată prin suferințele trecutului va aduce fructele dorite, decă nu vomu încetă la tôte ocaziunile a depune filerulu pre altariulu natiunii pentru înflorirea și gloriificarea eterna a numelui de românu.

N. A r o n u.

Cinca-mare, în Sambet'a S. Paschi 1873.
(Urmare.)

Acestu pasagiu este o batjocura, care numai autorelui, se pôte impută, de este imputaveru, este o calumnia aruncată în fati'a mea fără frica de Ddieu și de respunsabilitate după mörte, o anatema nemeritată dela unu adm. prot. și malitia, iera cu scopu de a-mi deonestă persón'a mea în ajunulu sinodului archid. a buna sêma cu precalculatiune de a preocupă mintile celor cu mandat și ai castigă pre parte-i, căci cântariulu acestor'a aru fi omulu statutului organicu și alu progresului.

Care-su faptele mele publice pre terenulu bisericescu seversite de mine în detrimentulu binelui comunu? Pâna nu le spun și dovedesci te declară de calumniatoriu și omu fără adevera. — Nu amu turbatâ vieti'a bisericêscă, nu amu vatematu respectulu socialu. Asertele cinst. tele din acestu pasagiu le declară publice de simple minciuni și scornituri pocite și siuchiate.

În specia este minciuna, ca on. redactiune a „Tel. Rom.“ nu mi-aru fi publicatâ la espres'a mea dorința toti articuli tramisi spre publicare de interesu publicu, care pôte testifică acêst'a ori și cându. Nu mi-a închis colónele, căci eu amu scrisu totu-déun'a seriosu și amu combatutâ prejudețiile, vitiurile și faptele rele, comise spre pagub'a năstra bisericu-scolară și fundatiunala. M'amu straduitu, a-mi dá informatiuni adeverate, pentru causele năstre bisericesci.

Nu scii cinsti'a tea de acestea nimic'a? Mi pare reu destulă! Este minciuna în specia, ca ne-publicându-mi corespundințele st. d. redactoru alu „Tel. Rom.“ a-si fi fugitu în legiune antagóna, și mi-asi fi versatu veninu asupr'a poporului nostru credinciosu, căci spre luminarea acestui'a me luptu mereu și să scii ca invingere în parte amu castigatâ dejă. Pâna nu-mi spun și specialmente faptele mele nedrepte și peccatele mele comise, 'ti declară afirmatiunile generali de nefundate, nedrepte, de adeverate minciuni, și tendințe reutacióse.

Totusi me bucură ca ai speranția de mine ca nu voin mai orbecă. De ce nu dai detaiu faptele mele publice comise și-lu tragi în rezervatiunea-ti mentală?

Eu nu amu orbecat, ci pre has'a legi positive amu combatutâ ilegalitățile comise, în fati'a barbatiloru de incredere și a clerului, care încă a înatâ parte cu votu informativulu la colegiulu de scrutinare în Agnit'a, unde prevalența majoritate au desaprobata și condamnata — procederea-ti. — Ast-feliu de lucru s'au intemplatâ diu'a la lumin'a sôrelui și nu pre intunerecu și pre ascunsu, cum a urmatu renomitele circulare, de care mai cascigasemu și după scrutiniu.

Mai departe continua coresp:

„Mai improprietatâ cu fără de lege și presiune înainte „comisiunii scrutinatorie“, fiindu ca eu mi-amu usnatu sântulu meu dreptu că administr. tractulu mie concediutu, dîcendu, ca amu recomandatâ pre dlu Ș. P. de a fi alesu de deputatu la sinodulu archid.“

Este dreptu, ca noi amu declaratâ procederea cinstiei Tale de ilegală și imorală, fati'a cu alegerea dep. sinodali mireni, și amu doveditâ acêsta

faptă a cinstiei Tale, cu documente scrise de mân'a propriă-ti.

Noi negămu, ca ai fi avut sântulu dreptu, și datorința de a face încercări de coruptiune, și-ti spunemu, ca nu ai recomandatâ numai pre st. dnu Dr. Stefanu Pecurariu, care cu bucuria vedemu, ca este în altu cercu alesu, ci ai poruncitâ „că ori și cum acestu st. domnu sa se aléga“ aducendu propunerea din Agnit'a înainte preotiloru, há pre mine m'ai și batjocoritâ spunendu confratiloru Agnitieni, nisce lucruri neintemeiate, pentru care ne vomu trage sém'a de alta dată.

Nu te-ai țienutu strinsu de lege, atatu în S. Martin a. c. câtu și după aceea. Eata ca de ce nu:

§. 91 din stat. org. de care ai doveditâ de mai multe ori, ca nu voiesci a ascultă, face deosebire între cleru și mireni. Clerulu 'și alege independente de mireni, deputatii sei și mireni iera independente de cleru deputatii mireni. De unde urmeza logice, ca fiindu poporulu nostru credinciosu și maturu pentru acestu dreptu frumosu constitutionalu, amesteculu clerului la alegerea dep. mireni este opritu. Noi mireni nu amu influențiatu pre cleru la eserecarea dreptului lui, prin urmare nici cinsti'a Ta nu ai avut dreptu legalu a te amestecă la alegerea mirenêscă. Dovéda §. 91. lit. b. d. e. f. g. h. din stat. org. —

Decă totusi ai încercatâ și cu efectu în parte presiune asupr'a mirenilor, acêst'a este contr'a legi, este ilegală, și imorală.

Noi asiá dara amu fostu pre basea legală, cându la locul competente amu combatutâ acêsta ilegalitate comisa de cinsti'a Ta.

În aline'a urmatoriă depuni o parte marturisire despre presiunea facută, și o escusi într'unu modu ridiculosu. După analogia-ti profesata potemu afirmă și noi, ca nu mai este de lipsa statutulu org, căci face prea mare confusiune și incurcãla, nu mai este de lipsa de a mai avea noi protopresbiteru, scaunu protopr. ci tôte acestea institutiuni legali sa le punemu în gramada și apoi sa le ducemu la Sabiu căci noi nu amu fi hârnici de ele.

Prumóse concepte mai posiedi cinsti'a Ta despre constitutiunea năstra liberală bisericêscă.

Este dreptu ca venindu la mine ómenii, presiunati prin cercarile coruptive emanate diu'a și nóptea din parte-ti, și întrebându-me, ca ce minune pôte sa fiă de cinst. Ta me ignorați pre mine și pre dlu Codru, cari amu lucratâ și lucrămu ne-curmatu pentru luminarea poporului nostru, celindu-ti puruncéla draconica le-amu spusu parerea mea și amu disu, ca scriptele cinst. Tale suntâ pamphlete și o batjocura asupr'a intelingintiei civile cunoscute în scaunulu nostru alu Cincului-mare, há chiaru ti-amu scrisu sa revoci ce ai scrisu, ca de nu, eu voin fi silitu ori și cum a combaté acêsta procedere administratôrescă. Ti-amu și scrisu, ca dlu I. Zaharia se reintórca cei 5 fl. scosi contr'a cerculariulu cinst. Tale din seracutiulu fondu prot. și sa nu scadeti acestu tesauru de mare pretiu. Nici un'a nici alta ai facutu și în fine nu a ascultatâ majoritatea poporului de cânteculu pocitu alu cinst. Tale.

Crede-mi, ca este unu dreptu, și alu bunei cuviinție electorali de a se recomandă la ai sei de candidatâ spre a fi alesu.

Sa te fii recomandatâ cinst. Ta pre la preotime de a fi alesu de deputatu clericalu din acestu cercu, nimic'a nu aveamu sa-ti obiectezu, dara fiindu, ca ai esitu din tagm'a preotiescã, și ai agitatâ poganesce contr'a năstra în scaunulu nostru, pre cându aveai lucru destulu prin scaunulu Noerichilui, unde dinaintea nasului-ti, nu te-au crestatu multi, a buna sêma vei crede, ca dora eu și pre acolo me voin fi recomandatâ de candidatâ, — amu fostu silitu a-ti combaté acêsta procedere nelegală.

Încâtâ calumniezi și pre stim. dnu comissariu I. Codru Dragasianu și-lu numesci de unilateralu, há i dici ca nu si-a sciutu țienea contu de misiunea sea, nu me află îndreptatitâ a-ti refrange acêsta cutesantia și obrasnicia, cu care ataci unu barbatu încarantitâ în lupta și straduintia pentru luminarea poporului nostru. Speru ca densulu 'ti va respunde după cuviinția și nu va avea de lipsa nici la svatulu cinst. Tale la compunerea comitiei. N'ai dreptu, cându dici, ca eu asiá fi esitu din competința mea de dreptu, cându amu cerutu pedéps'a-ti pentru calcarea legi. Eu asiá sciu, ca fâradelegea trebuie sa se pedépsêscă.

În sensulu păcii amu lucratu eu și lucru pre calea legală și morală, dara nici odată cu ignorarea legi.

Cinsti'a Ta ai agitatâ asupr'a poporului nostru pre cale ilegală și imorală și abuna sêma poporulu în parte ti-au dat respłata și tagm'a poporulu cunoscendu pre calcatoriulu legi 'și va isbandi și pre venitoriu cruntu chiaru asupr'a-ti.

Rogu pre on. publicu cetitoriu sa aiba indulgentia cu mine, căci amu fostu în respunsulu acest'a cam lungu, căci caracterulu, onórea-mi și positiunea socială imperativu mi-au impusu sacralu oblegamentu de a respinge atari necalități și scornituri malitiose, fără nici unu temei și a le declară de adeverate calumnii.

Dlul adm. prot. Grigoriu Maieru i recomandămu tresvia, studiarea legiloru și observarea lor, mai buna prejudecare, alegere de espresii mai moderate și specificarea faptelor pre cari voiesce a le combaté publice, ca de nu altmintrea nici corurarii Lai'a Oprea și soci'a-i nu-i da crediementu. Asiá se fiă.

Moise Braniscoe,
archiv. scaunulu și presied. comit. paroch. etc.

Nr. ¹²⁷⁷/_{civ.} 1873.

Citatiune edictale.

Prin scaunulu judecatorescu reg din Muresiu Osiorheiu se face cunoscutu, ca în cauza de executiune a fondului episcopului Mog'a contra Ferenz Horvath din N. Ernye pctu 2600 fl. v. a. c. s. c. avere nemiscatôria acestui din urma secuestrata prin judecatoriã s. a: tóta averea nemiscatôria în comun'a N. Ernye și pre hotarulu acesti'a, precum se afla ea în protocolulu de secuestrare și estimatiune, carea face în pamenturi aratôrie 209 jug. 48⁰, grădina și fenatie 86 jug. 718⁰, vii 3 jug. 435⁰, pasiune 13 jug. 739⁰, locuri de padure 55 jug. 111⁰, pamentu neproductiv 3 jug. 493⁰ în pretiulu totalu de 57,465 fr. — se va licitã la cas'a subscrisului în comun'a N. Ernye în 30 Iuniu, și 30 Iuliu, de ambele ori înainte de amédi sub armatôrele conditioni, ca averea nemiscatôria se va poté vinde laolalta în diu'a prima în pretiulu estimatu séu și preste acest'a; dara a dóna di sub pretiulu acest'a, 10 % vadium din pretiulu estimatu se va plati anticipative, ca dreptulu de proprietate 'lu căsciga cumperatoriulu numai prin solvirea deplina a pretiului de cumperare și ca pretiu de cumperare se va solvi în dóna rate egale și anume diumetate după diu'a de licitatiune, cea-lalta diumetate după 3 luni impreuna cu 6% interese, ca în casu de neobservare a acestor conditioni se va ordinã o licitatiune noua la rogarea incusatoriului și a creditoriloru ipotitari pre spesele cumperatoriului, cându averea nemiscatôria se va vinde și în parcelle singuratiche și sub pretiulu de estimatiune și vadiulu 'lu va perde în favorulu incusatoriului. —

Conditionile de licitatiune se potu vedé la acestu scaunu judecatorescu în protocolulu de estimatiune și în cârtile de intabulare.

Totu odată se provóca toti acei creditori ipotitari, cari nu locuescu lângă acêsta judecatoriã séu în apropierea ei, cá pentru a poté fi reprezentati la impartire sa-si tramita la acêsta jurisdicțiune plenipotentiatii și se insinue numele și locuinti'a acestor'a pâna la vindere, la din contra voru fi reprezentati prin curatorulu ce se va denumi prin oficiu.

Totu asiá se provóca și acei'a, cari credu ca au dreptu de proprietate séu alta pretensiune, séu dreptu de prioritate pre bunurile secuestrate, a-si tramite înlauntru rogãrile lor de pretensiune în 15 dile dela diu'a ultima a publicãrei edictului, de-si nu a primitu o incunoscintiare speciale, altmintrenea acei'a nu voru impedecã decurgerea executiunei și se voru avisã singuru la pretiulu de cumperare ce va întrece.

Presiedintele scaunulu judecatorescu.

Din siedinti'a scaunulu judecatorescu din Muresiu Osiorheiu țienuta în 27 Februaru 1873.

(1-3)

Bonkon,
not.